

**ALS CRISTIANS CATALANS DAVANT DEL PROCÉS
INDEPENDENTISTA**
per Lluís Busquets i Grabulosa

Davant del procés que viu Catalunya, molts cristians es troben hesitants enfront del tardà i ambigu posicionament dels bisbes catalans —ells que ens demanaven ardor i coratge a *Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor* (2007) i deien que volien servir el país a *Al servei del nostre poble* (2011)—, incapaços fins ara no només de protestar per a infame i esbiaixada informació que s'ofereix des de les emissores episcopals de la COPE i 13TV sinó també de donar unes orientacions més compromeses en un moment tan transcendent de la nostra història (Lc 12, 56-57). Malgrat esmentar-lo, som lluny del document *Arrels cristianes de Catalunya* (1985), on s'aplicava audaçment als col·lectius minoritaris el concepte de Drets Humans individuals. Deu anys més tard els nostres prelats tampoc no van saber què fer de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense (la *recognitio* papal arribà amb un any de retard) ni insistiren en la proposta del bisbe de Solsona, Antoni Deig, de concretar la unitat pastoral del territori en una Conferència Episcopal Catalana: el 2001 s'obtingué la Regió eclesiàstica i gràcies. Quan el 2002 la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) va voler respondre al magnífic document dels bisbes bascos *Preparem la pau*, amb la instrucció *Valoració moral del terrorisme a Espanya, de les seves causes i les seves conseqüències*, els nostres bisbes tampoc no van fer sentir la seva veu en representació del nostre poble. Pitjor: en ple debat dels estatuts català i basc, el 2005 es van empassar sense cap protesta pública la nota de la CEE titulada *Nació i Nacionalismes* (que reproduïa una part de la Instrucció anterior) i tampoc no es van fer sentir el desembre del 2006 quan la CEE publicà *Orientacions morals davant la situació actual d'Espanya*, on s'anava repetint l'argument a favor de la unitat d'Espanya com a bé moral i social de tots els espanyols, propi de l'església absolutista d'antanyasses. Un argument que repetí el Secretari general de la CEE, José M. Gil Tamayo en una entrevista a Servimedia en anunciar-se el 14N (13-XII-2013) i que monsenyor Krzysztof Olaf Charamsa, Secretari adjunt de la Comissió Teològica Internacional i oficial de la Congregació per a la Doctrina de la Fe de la Santa Seu, en una entrevista a Catalunya Ràdio, va criticar. “Quan es fan declaracions dient que la unitat d'Espanya és un bé moral, em preocupa molt. Aquesta afirmació és totalment falsa a la llum de la doctrina social de l'Església i resulta inadmissible” (8-IX-2015). Segons Charamsa, que és polonès, el dret de l'autodeterminació és " molt present al cor de la doctrina social de l'Església, la qual defensa el dret de l'autodeterminació dels pobles" ja que "la pau no depèn només dels drets de l'home, sinó també dels drets de les nacions". Per a ell, que va ser a Catalunya observant el procés de participació del 9N-2014, i espera que el trànsit català esdevingui “un tema important en la casa comuna europea”, “el dret a l'autodeterminació és previ a cap ordre jurídic i constitucional”.

Molts creients catalans, davant la manca d'engatjament dels nostres bisbes, ens trobem com aquella munió de gent de la qual es compadí Jesús “perquè eren *com ovelles sense pastor*”; i l'evangelista segueix: “i es posà a instruir-los llargament” (Mc 6,34). Jesús no els donà cap mapa ni cap programa electoral perquè s'orientessin. Simplement, els informà. Potser per això, l'ANC m'ha sol·licitat un escrit que pugui

ser orientatiu en aquest sentit. L'elaboro amb tota humilitat, amb el sentiment que la manca de compromís nacional dels nostres bisbes en aquest tema resulta escandalós —“Ai dels que no orienten el meu ramat!”, diu Jeremies (Jr 23,1)— i la convicció que hi ha persones molt més aptes per a aquest treball que no pas un servidor. Però m'esperona a posar-m'hi el fet que no veig enlloc arguments raonables sobre la impossibilitat de la nostra emancipació, ans al contrari. Llegeixo contínuament amenaces de dirigir-nos vers una situació catastròfica, sense proposar cap solució al dèficit de les nostres balances fiscals (uns diners que guanyem els catalans amb la nostra suor) ni a les retallades que patim en sanitat, serveis socials, educació o infraestructures. Ens repeteixen que el President de Catalunya no fa cap mena de política, però el nostre turisme i les nostres exportacions creixen, i el nostre desenvolupament va en alça millor que en d'altres indrets de la península. Si poguéssim fer política! Perquè, el punt de partida és clar: anhelem la independència per construir una societat més justa i més humana, i per garantir un futur millor per a les noves generacions. I aquest és un compromís que arrenca de la nostra fe i del nostre seguiment a Jesús.

Perquè Jesús, home del seu temps, fou —segons els experts— un veritable nacionalista jueu. Com els seus contemporanis, denominava “gossos” els pagans (Mc 7,27-28; Mt 15, 26-27). L'enemic, llavors, era Roma: no recordarem pas el tema del tribut (Mc12,14s; Mt 22,17s) ni que Pilat el crucificarà com a “Rei dels jueus” ni la paràbola més elaborada de l'endimoniat geresenc, l'esperit maligne del qual es deia “Legió” (Mt 5,9). Jesús sabia perfectament que la X Legió Fratense controlava Palestina des de Síria! Jesús és tan antiromà que no admet un rei-titella com Herodes Antipes, al qual titlla de “guineu” (Lc 13,32), únic insult en els Evangelis. Jesús voldria construir una societat igualitària entre homes i dones, sense malalties, sense cap mena d'opressió i sap que l'imperi romà n'és a les antípodes: per això oposarà el regne del Cèsar al Regne de Déu.

El nacionalisme de Jesús està en línia amb el que internacionalment es formulà en la Declaració de Thomas Woodrow Wilson, en el Tractat de Versalles (que parla del “dret d'au-todeterminació de les petites nacions”) i a la Carta de San Francisco del 25-VI-1945 (inspiradora de la de Drets humans de l'ONU del 10-XII-1948: “*Tota persona té dret a una nacionalitat; no es podrà privar a ningú de la seva nacionalitat*” art. 1 i 15). Justament el dret a l'autodeterminació conforma l'article 1r, comú en els pactes internacionals de l'ONU del 16-XII-1966 (en vigor des del 23-III-1976): “*Tots els pobles tenen el dret de lliure determinació. En virtut d'aquest dret estableixen lliurement la seva condició política i proveeixen així mateix al seu desenvolupament econòmic, social i cultural*”. Ho repetirà el 1981, la Carta Africana dels Drets de l'Home i dels Pobles.

Pius XI, Pius XII, Joan XXIII, Pau VI i Joan Pau II han sostingut la tesi del respecte als drets de les minories, i amb ella el dret dels pobles a obtenir la seva independència. El 1963 a l'encíclica *Pacem in terris*, Joan XXIII parla dels drets de les minories ètniques, concepte que reafirma el Concili Vaticà II el 1965 a la Constitució *Gaudium et spes* (núm.73). Igualment Pau VI a l'encíclica *Populorum progressio*, de

1967, alerta sobre el perill d'una "unitat nacional" imposada per la força. Però va ser Joan Pau II, en les seves intervencions a la UNESCO (1980) i a l'ONU (1995), qui més reafirmà aquesta doctrina. En la primera, esmenta la força de la cultura i de la llengua com a element d'identitat col·lectiva i demana als representants dels estats que estiguin alerta vetllant per la sobirania de cada nació "com la nineta dels seus ulls". En la segona va deixar ben clar que "cada nació té el dret a l'existència i a construir el propi futur". El mateix actual papa Francesc, sobre el tema de la independència de Catalunya, tot afirmant que cal analitzar cas per cas, declarà que "la secessió d'una nació sense un precedent d'unitat forçosa s'ha d'agafar amb pinces" ("La Vanguardia", 12-VI-2014). I tots sabem que Catalunya es reduí a força de les armes el 1714!

Durant el malson franquista, els catalans vam haver de defensar la nostra identitat aprenent a protestar junts tot defensant els nostres drets. Entronització de la Mare de Déu de Montserrat (1947), Croada contra Galinsoga (1959), afer del Palau (1960), Caputxinada, campanya "Volem bisbes catalans!" (1966), Manifest de Montserrat contra el procés de Burgos (1970), Assemblea de Catalunya (1971), la Marxa per la Llibertat (1976), L'església de base participà activament en la lluita antifranquista oferint locals per a reunions clandestines, proclamant en homilies el missatge evangèlic en situacions crítiques (osa que van dur molts sacerdots a la garjola), essent llevat en barris i entre la classe obrera, exercint de revulsiu en llocs marginats, integrant la immigració, salvaguardant la nostra llengua i identitat, actuant amb compromís en pro de la llibertat i els drets humans.

Amb l'arribada de la democràcia, la majoria de catalans engatjar-se lleialment en el pacte constitucional de 1978. Qui demanà el vot contrari o l'abstenció en el referèndum constitucional (6-XII-78) eren els populars (aleshores d'AP), que avui s'agafen a la Carta magna com una taula de salvació. Ens deixaren, tanmateix, l'Estatut de 1979 (en vigor el 1980) amb les costures estretes. Va caldre la *Crida a la Solidaritat* després de l'intent d'involució del 23-F de 1981...La pancarta "Catalunya no és Espanya", en plens JJOO de 1992, es va veure arreu del món. Mossèn Josep Dalmau va promoure les Convencions per la Independència Nacional, que ompliren el Palau dels Esports de Montjuïc (1987, 1988, 1992, 1994). Catalunya no trobava l'encaix anhelat ni amb els centristes ni amb els socialistes ni amb els populars. Ens sentíem espoliats. Els anys 90 van sorgir l'Assemblea Unitària per a l'Autodeterminació (1991) i l'Assemblea d'Unitat Popular... L'any 2000 Lluís M. Xirinacs es plantà a la Plaça barcelonina de Sant Jaume demanant una Assemblea dels Països Catalans. Naixia el moviment "Jo també em planto" que perdurà un lustre. L'Estatut quedava curt. Per això, amb les Corts de l'Estat, en consensuàrem un altre i el vam referendar el 18-VI-2006. Resultat: 73,4% de vots favorables d'una participació del 49,4%, malgrat les especials circumstàncies del moment (ERC demanava el "no" per massa estret i el PP per raons contràries). I aleshores —un fet escandalós per a les facultats de dret internacional!—, un Tribunal Constitucional caducat i desprestigiats, el 28-VI-2010 gosà sentenciar en contra d'aquell Estatut votat pel poble (un Tribunal, la justícia, la qual, segons la Constitució, emana del poble, gosant corregir el poble, on s'és vist?). El pacte constitucional, per la banda catalana, quedava trencat de mig a mig. Aquell mateix estiu a la manifestació de

Barcelona la gent cridava: “In-de-pen-dència!”. Es parlà de “desafecció.” Els catalans havíem passat pàgina.

Després d’Arenys de Munt (2009), arribaren l’AMI (2011) i l’ANC (2012). S’organitza-ren magnes manifestacions en la nostra Diada Nacional demanat la independència. El President de Catalunya volgué ser fidel i coherent amb la sol·licitud del ble català. Ni la petició a les Corts per fer un referèndum democràtic ni la nostra Llei de consultes van obtenir cap acolliment per part del govern de l’Estat; nogensmenys, el 8-XI-2014 més de dos milions de persones intervingueren deixant els eu vot en urnes de cartró.

A les properes eleccions autonòmiques del 27 de setembre, farem el que se’ns ha privat de fer. Seré molt clar. Després de la defecció i ruptura dels democristians d’UDC, cal valorar no sols la coratjosa posició de fidelitat al poble del nostre President sinó també que els dos grans partits nacionalistes, ERC i CDC, juntament amb personalitats no polítiques, acordessin generosament la llista independentista *Junts pel sí*; tots han sabut renunciar perquè el resultat no deixi dubtes que els catalans volem el que diem. La CUP ha preferit concórrer sola, malgrat ja ha anunciat que sumaria els seus vots als independentistes. També s’hi presenten sols PP, C’s i PSC-PSOE, que ja havien renunciat a la *Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya* aprovada majoritàriament al nostre Parlament el 23-I-2013; neguen la nostra sobirania i que aquestes siguin unes eleccions plebiscitàries. (Les de 1936 s’anunciaren com a municipals i acabaren en plebiscit!). Quant a *Catalunya sí que es pot* (‘Catalunya sí se puede’), la coalició d’esquerres integrada per *Podemos*, ICV, EUiA i Equo, a imatge de la fórmula *Barcelona en comú* que guanyà l’alcaldia de la ciutat comtal, és la que presenta perfils més difuminats. És sabut que, a les esquerres comunistes, els costa de postposar el debat social al debat nacional (que consideren burgès des d’un *soi-disant* internacionalisme) i hem vist defeccions inesperades; quant a *Podemos*, convidat Luis Angel Aguilar, el seu responsable de l’espai d’espiritualitat i religió, en un debat a Barcelona el passat 13 de juny organitzat per “Cristianisme al segle XXI”, assegurà que *Podemos* acceptava el fet que Catalunya és una nació i que respectaria el dret a decidir dels catalans malgrat no agradar-li l’opció independentista.

Els catalans ens trobem “com ovelles entre llops”; el consell de Jesús és el de ser “astuts com les serps” (Mt 10, 16). I sant Pau ens diu: “Germans, interesseu-vos per tot allò que és autèntic, respectable, just, pur, amable, lloable, tot allò que sigui virtuós i digne d’elogi. [...] el Déu de la pau serà amb vosaltres. (Fl 4, 8.9b). Podríem fer una llarga llista de catalans d’Església del tot exemplars perquè se l’han jugada per defensar la nostra identitat i els nostres drets com a poble. Del cardenal Vidal i Barraquer al canonge Cardó, de l’abat Escarré al beat Pere Tarrés, del Dr. Albert Bonet a Lluís M. Xirinacs. L’església de base, avui, conscient que el Regne de Déu “és enmig nostre” (Lc 7,21), segueix volent ser fidel a l’Evangeli com ho proven tantes institucions amb lligams eclesials com, per esmentar-ne només quatre de ben diverses, el Casal dels infants del Raval, Càritas, Justícia i Pau o el Procés Constituent.

Davant d'unes eleccions transcendents per a Catalunya, qui tingui pors, dubtes i incerteses a l'hora d'anar a dipositar el seu vot, que es preguntí dues coses: primera, si el seu vot serà favorable o no a la llibertat de Catalunya com la voldria Jesús i, segona, en quina situació quedarà Catalunya sense la independència. Elisenda Paluzie, Degana de la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona, explicava que en la pitjor alternativa per a la independència, que Espanya apliqués als catalans el criteri de renda relativa a retornar-li —injusta de per si, perquè la nostra participació al PIB estatal (18,8%) és superior a la nostra població relativa—, caldria retornar-li 197.482 milions d'€, que vénen a ser el 102,6% del PIB català. I que això seria més factible —comptant actius financers i reserves— que no pas seguir contribuint en els impostos de l'Estat en un 19,5%, perquè aquest 19,5% del deute de l'Estat, que equival a 202.708 milions d'€, representa el 105,3% del nostre PIB. I afegia: “En la pitjor de les hipòtesis del repartiment del deute, una Catalunya independent estaria menys endeutada que l'actual”.

L. B. i G., Olot/Barcelona 1/9-IX-2015